

Rodzaje form działania

I Akty administracyjne - rodzaje

Jak możemy podzielić akty administracyjne?

- **konstytutywne i deklaratoryjne** (dek. dyplom uniwersytecki, nabycie obywatelstwa)
- **zewnątrzne i wewnętrzne**
- **związane i swobodne**
- **skutek za zgodą adresata (na wniosek) i bez zgody adresata (wywłaszczenie)**

Decyzja administracyjna

- W jakiej formie załatwia się sprawy administracyjne?

Art. 104. § 1. Organ administracji publicznej załatwia sprawę przez **wydanie decyzji**, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej.

- Do czego służy decyzja?

§ 2. Decyzje rozstrzygają sprawę **co do jej istoty** w całości lub w części albo w inny sposób **kończą sprawę** w danej instancji.

- Co w sytuacji gdy wydanie decyzji wymaga zajęcia stanowiska przez inny organ?

Elementy decyzji

1. oznaczenie organu administracji publicznej,
2. datę wydania,
3. oznaczenie strony lub stron,
4. powołanie podstawy prawnej,
5. rozstrzygnięcie,
6. uzasadnienie faktyczne i prawne, (dowody; podstawy prawne) – kiedy można odstąpić od uzasadnienia?
7. pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie,
8. podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do wydania decyzji lub bezpieczny podpis elektroniczny
9. ewentualnie pouczenie o dopuszczalności wniesienia powództwa lub skargi.

- Jak doręcza się decyzję?
 - Na piśmie
 - Elektronicznie
 - ew. ustnie

- Od kiedy decyzja wiąże organ administracji?
 - Od chwili doręczenia
 - Od chwili ogłoszenia

II Akty normatywne administracji

- Czy normy zawarte w tych aktach mogą pokrywać się z normami ustawowymi?
 - Nie. Mają uzupełniać i konkretyzować inne normy.
- Jaki może być ich zakres obowiązywania?
 - Akty powszechnie obowiązujące (**rozporządzenia**)
 - Akty wewnętrzne (**uchwały RM**, zarządzenia Prezesa RM, **zarządzenia ministrów**)
- Czy katalog *aktów wewnętrznych* jest otwarty czy zamknięty?

III Działania faktyczne

- Jaki jest ich stosunek do działań prawnych?

Uzupełniają te działania.

- Czy mogą nie mieć podstawy prawnej?

Podejmowane są zawsze na podstawie i w granicach prawa.

- Czym różnią się od działań prawnych?

Prawo nie stanowi jak dokładnie mają wyglądać takie działania.

art. 7 k.p.a. Organy podejmują **wszelkie kroki** niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego.

Art. 77 k.p.a. organ jest obowiązany **w sposób wyczerpujący** zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy.

Formy działań faktycznych w stosowaniu prawa

- przykłady

- Ustalenie przez organ niektórych celów i zadań.

np. zbieranie informacji o potrzebach ludności, sporządzanie prognoz demograficznych, analiz ekonomiczno-finansowych

- Ustalanie sytuacji faktycznych.

zbieranie informacji → ocena informacji → wyciągnięcie wniosków

- Tworzenie sytuacji faktycznych.

Inicjowanie i realizacja polityki

- Przeprowadzenie ocen.

Ocena czy określone działanie przyczyni się do realizacji zadania organu.

- Dokonywanie wyborów.

np. wybór formy prowadzenia gospodarki komunalnej.

- Tworzenie kryteriów oceniania i wyboru.

np. kryteria finansowe, kryteria społeczne

- Projektowanie wariantów działań.

Gdy organ nie ma wszystkich potrzebnych informacji może tylko planować.

- Tworzenie norm organizacyjnych.

np. podział pracy urzędników, organizacja i tryb pracy urzędu

- Podejmowanie decyzji organizacyjnych.

np. decyzja wojewody o wyznaczeniu pełnomocnika na podstawie ogólnej normy blankietowej.

IV Umowy

- Czy muszą mieć podstawę prawną?

Tak. Nie można zawierać dowolnych umów.

- Czy każdy organ administracji może zawierać umowy?

Nie. Musi mieć do tego kompetencje.

- Czy przedmiot umowy jest dowolny?

Nie. Tylko sprawy z zakresu administracji publicznej.

Jakie umowy mogą zawierać organy administracji?

1. **Cywilnoprawne** – np. sprzedaż, dzierżawa
2. **Administracyjnoprawne** – np. związki samorządowe, porozumienia samorządowe

Mienie publiczne

- Jakie są kryteria oceny zarządu mieniem publicznym?

legalność + gospodarność + rzetelność + celowość

- Na czym polega legalność?

Zgodność z: 1. prawem powszechnie obowiązującym, 2. prawem wewnętrznym, 3. umowami, 4. decyzjami

- Na czym polega gospodarność?

Oszczędność i wydajność + nakłady a efekty

- Na czym polega celowość?

a) Celowość przedmiotowa – czy nakłady przyniosły maksymalne efekty

b) Celowość metodyczna – trafność wyboru sposobu

- Na czym polega rzetelność?

Należyta staranność + dokumentowanie

□ Kryteria kontroli = dyrektywy gospodarowania mieniem

Własność

Art. 140. W granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą.

- Własność jest prawem zobowiązaniowym czy rzeczowym?
- Jest to prawo skuteczne wobec wszystkich czy niektórych?
- Co znaczy prawo „*erga omnes*”?

Każdy ma obowiązek powstrzymania się od ingerencji w prawo własności.

- Co jest przedmiotem własności?

Rzeczy – czyli materialne części przyrody w stanie pierwotnym lub przetworzonym, na tyle wyodrębnione, że w stosunkach społecznych mogą być traktowane jako dobra samoistne.

- Czy rzeczą może być biblioteka (zbiór rzeczy) albo przedsiębiorstwo?
- Co składa się na prawo własności?
 - Prawo do korzystania z rzeczy
 - Prawo do rozporządzania rzeczą
- Co składa się na korzystanie z rzeczy?
 1. Posiadanie rzeczy
 2. Używanie rzeczy
 3. Pobieranie pożytków i innych przychodów
 4. Pobieranie pożytków niebędących pożytkami
 5. Dyspozycje faktyczne

- Co składa się na rozporządzenie rzeczą?

1. Wyzbycie się własności rzeczy

2. Obciążenie rzeczy

1. W znaczeniu wąskim – ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego

2. W znaczeniu szerokim – ustanowienie prawa obligacyjnego

3. Rozporządzenie rzeczą na wypadek śmierci

- Na czym polega pozytywna i negatywna strona prawa własności?

- Kiedy osoba trzecia może ingerować w prawo własności?

- **Np. Art. 149.** Właściciel gruntu może wejść na grunt sąsiedni w celu usunięcia zwieszających się z jego drzew gałęzi lub owoców. Właściciel sąsiedniego gruntu może jednak żądać naprawienia wynikłej stąd szkody.

- Zgoda właściciela

Ograniczenia

- Czy prawo własności jest prawem absolutnym?
- Co ogranicza prawo własności?
 - a) Przepisy ustawy
 - b) Zasady współżycia społecznego
 - c) Społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa
- Czy ustawa zawsze może ograniczać prawo własności?

Art. 64.

3. Własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona **istoty prawa własności**.

+ art. 31 ust. 3

- Czy rozporządzenie może ograniczać prawo własności?
- Czym są zasady współżycia społecznego?

Reguły postępowania ludzkiego, niebędące regułami prawnymi, które rodzą się i ugruntowują w społeczeństwie.

- Czym jest społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa?

Współwłasność

- Jakie rodzaje współwłasności wyróżniamy?

- a) łączna, np. w małżeństwie
- b) W częściach ułamkowych

- Jakie jest domniemanie odnośnie udziałów?

Że są równe

- Czy współwłaściciel potrzebuje zgody na rozporządzanie swoim udziałem?

Nie

- Czy współwłaściciel potrzebuje zgody na rozporządzanie rzeczą wspólną?

Tak, zgody wszystkich współwłaścicieli.

- Co jeżeli nie ma zgody współwłaścicieli?

Współwłaściciele mający co najmniej połowę udziałów mogą żądać rozstrzygnięcia sprawy przez sąd.

- Który ze współwłaścicieli ma zarządzać rzeczą wspólną?

Wszyscy

- Co w sytuacji gdy zarządem zajmuje się jeden współwłaściciel?

Może żądać wynagrodzenia od pozostałych.

- Jak dzieli się pożytki i wydatki?

Według udziałów

- Jak wygląda podział rzeczy wspólnej?

Każdy ze współwłaścicieli może żądać podziału rzeczy wspólnej.

- Wyjątki?

- Podział sprzeczny z ustawą
- Ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem rzeczy
- Istotna zmiana rzeczy
- Znaczne zmniejszenie wartości rzeczy

Ochrona własności

- Jakie roszczenia ma właściciel?
 - a) § 1. Właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu **wydana**, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.
 - b) § 2. Przeciwno osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o **przywrócenie stanu** zgodnego z prawem i o **zaniechanie naruszeń**.

Użytkowanie wieczyste

- Jaka i czyja własność może być oddawana w użytkowanie wieczyste?
 1. Grunty skarbu państwa
 - a) Leżące w obrębie miasta
 - b) Należące do miejskiego planu zagospodarowania przestrzennego i przekazane do realizacji zadań jego gospodarki
 2. Grunty jednostek samorządu terytorialnego
 3. Grunty związków samorządu terytorialnego
 4. Inne grunty jeżeli pozwalają na to przepisy odrębne
- Komu można przekazać te grunty w użytkowanie wieczyste?
 - Osobom: fizycznym, prawnym i ułomnym os. prawnym

- Jakie prawa ma użytkownik wieczysty?
 - A. użytkownik może **korzystać** z gruntu z wyłączeniem innych osób.
 - B. może swoim prawem **rozporządzać**.

- Jaki obowiązek ma użytkownik wieczysty?

Roczna opłata.

- Co ogranicza użytkowanie wieczyste?

- a) Ustawy
- b) Zasady współżycia społecznego
- c) Umowa

- Do kogo należą budynki na gruntach w użytkowaniu wieczystym?

- Na jak długo zawiera się umowę o użytkowanie wieczyste?

- Kiedy i na jak długo można przedłużyć tę umowę?

5 lat przed jej upływem na **40 do 99 lat**

- Kiedy można odmówić przedłużenia umowy?

Tylko ze względu na **ważny interes społeczny**.

Ograniczone prawa rzeczowe

- Co zaliczamy do ograniczonych praw rzeczowych?
 1. użytkowanie,
 2. służebność,
 3. zastaw,
 4. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu,
 5. hipoteka

- Na czym polega użytkowanie?

Prawo do **używania** rzeczy i pobierania z niej **pożytków**.

- Czy przedmiotem użytkowania mogą być prawa?
- Czym jest użytkowanie niewłaściwe?

Art. 264. Jeżeli użytkowanie obejmuje **pieniądze** lub inne **rzeczy oznaczone tylko co do gatunku**, użytkownik staje się z chwilą wydania mu tych przedmiotów ich **właścicielem**. Po wygaśnięciu użytkowania obowiązany jest do zwrotu według przepisów o zwrocie pożyczki (użytkowanie nieprawidłowe).

Służebności

- Jak dzielimy służebności?
 - a) Gruntowe
 - b) Osobiste
 - c) Przesyłu
- Na czym polega służebność gruntowa?
 - a) że właściciel nieruchomości władnącej **może korzystać** w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej,
 - b) właściciel nieruchomości obciążonej **zostaje ograniczony** w możliwości dokonywania w stosunku do niej określonych działań,
 - c) właścicielowi nieruchomości obciążonej **nie wolno wykonywać określonych uprawnień**, które mu względem nieruchomości władnącej przysługują na podstawie przepisów o treści i wykonywaniu własności.

- Na czym polega służebność osobista?
- Na czym polega służebność przesyłu?

Art. 305¹. Nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

Zastaw

- Na czym można ustanowić zastaw?
 - Na rzeczach
 - Na prawach zbywalnych
- Na czym polega zastaw?

Art. 306. § 1. W celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności można rzecz ruchomą obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel będzie mógł dochodzić zaspokojenia z rzeczy bez względu na to, czyją stała się własnością, i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela rzeczy, wyjąwszy tych, którym z mocy ustawy przysługuje pierwszeństwo szczególne.

§ 2. Zastaw można ustanowić także w celu zabezpieczenia wierzytelności przyszłej lub warunkowej.

Posiadanie

- Kto jest posiadaczem?

Art. 336. Posiadaczem rzeczy jest zarówno ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel (posiadacz samoistny),

jak i ten, kto nią

faktycznie włada jak użytkownik, zastawnik, najemca, dzierżawca lub mający inne prawo, z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą (posiadacz zależny).

Mienie

- Czym jest mienie?

Art. 44. Mieniem jest **własność** i **inne prawa majątkowe**.

- Do kogo należy mienie państwowe?

Art. 44¹. § 1. Własność i inne prawa majątkowe, stanowiące mienie państwowe, przysługują **Skarbowi Państwa** albo **innym państwowym osobom prawnym**.

- Czym są rzeczy w rozumieniu k.c.?

Art. 45. Rzeczami w rozumieniu niniejszego kodeksu są tylko **przedmioty materialne**.

- Jak dzielimy rzeczy?

1) rzeczy znajdujące się w obrocie (*res in commercio*) i wyłączone z obrotu (*res extra commercium*),

2) rzeczy podzielne i niepodzielne,

3) nieruchomości i rzeczy ruchome,

4) rzeczy oznaczone co do gatunku i co do tożsamości,

5) rzeczy istniejące i rzeczy przyszłe.

Nieruchomości

- Jak dzielimy nieruchomości?
 - a) Gruntowe
 - b) Budynkowe
 - c) Lokalowe
- Czym są nieruchomości rolne?

Art. 46¹. Nieruchomościami rolnymi (gruntami rolnymi) są nieruchomości, które są lub mogą być wykorzystywane do prowadzenia **działalności wytwórczej w rolnictwie** w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, nie wyłączając produkcji ogrodniczej, sadowniczej i rybnej.

Części składowe

- Czym są części składowe rzeczy?

§ 2. Częścią składową rzeczy jest wszystko, co nie może być od niej odłączone bez **uszkodzenia** lub **istotnej zmiany całości** albo bez uszkodzenia lub istotnej zmiany **przedmiotu odłączonego**.

§ 3. Przedmioty połączone z rzeczą tylko dla przemijającego użytku nie stanowią jej części składowych.

- Co jest częścią składową gruntu?

w szczególności **budynki** i **inne urządzenia trwale z gruntem związane**, jak również **drzewa** i **inne rośliny** od chwili zasadzenia lub zasiania.

Przynależności

- Czym są przynależności?

Art. 51. § 1. Przynależnościami są **rzeczy ruchome potrzebne do korzystania** z innej rzeczy (rzeczy głównej) zgodnie z jej przeznaczeniem, jeżeli pozostają z nią w faktycznym związku odpowiadającym temu celowi.

§ 2. Nie może być przynależnością rzecz **nienależąca** do właściciela rzeczy głównej.

§ 3. Przynależność nie traci tego charakteru przez **przemijające pozbawienie** jej faktycznego związku z rzeczą główną.

Pożytki

Jakie pożytki wyróżniamy?

- 1) **Art. 53. § 1. Pożytkami naturalnymi** rzeczy są jej plody i inne odłączone od niej części składowe, o ile według zasad prawidłowej gospodarki stanowią normalny dochód z rzeczy.
- 2) § 2. **Pożytkami cywilnymi** rzeczy są dochody, które rzecz przynosi na podstawie stosunku prawnego.
- 3) **Art. 54. Pożytkami prawa** są dochody, które prawo to przynosi zgodnie ze swym społeczno-gospodarczym przeznaczeniem.

Przedsiębiorstwo

Art. 55¹. Przedsiębiorstwo jest zorganizowanym zespołem składników niematerialnych i materialnych przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej.

Obejmuje ono w szczególności:

- 1) oznaczenie indywidualizujące przedsiębiorstwo lub jego wyodrębnione części (nazwa przedsiębiorstwa);
- 2) własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, oraz inne prawa rzeczowe do nieruchomości lub ruchomości;
- 3) prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych;
- 4) wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne;
- 5) koncesje, licencje i zezwolenia;
- 6) patenty i inne prawa własności przemysłowej;
- 7) majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne;
- 8) tajemnice przedsiębiorstwa;
- 9) księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.